

THỰC THI PHÁN QUYẾT CỦA TRỌNG TÀI ĐẦU TƯ QUỐC TẾ

NGUYỄN THỊ ANH THƠ *

Tóm tắt: Cơ chế giải quyết tranh chấp đầu tư quốc tế được đánh giá hiệu quả hay không phụ thuộc rất lớn vào khả năng thực thi phán quyết. Khi trọng tài ban hành phán quyết có lợi cho các quốc gia thì nhà đầu tư chủ yếu phải thực thi phán quyết theo hướng thanh toán phí trọng tài và các chi phí thuê luật sư. Nếu phán quyết của trọng tài có lợi cho nhà đầu tư thì nước tiếp nhận đầu tư sẽ phải trả tiền bồi thường cho nhà đầu tư. Bài viết phân tích tình hình thực thi phán quyết của trọng tài đầu tư đối với các tranh chấp đầu tư quốc tế và nhận diện một số nguyên nhân việc thực thi chưa hiệu quả từ phía quốc gia và nhà đầu tư, trên cơ sở đó bài viết gợi mở một số vấn đề pháp lý đặt ra đối với Việt Nam dưới góc độ một quốc gia tiếp nhận đầu tư.

Từ khoá: Thực thi; phán quyết; trọng tài; đầu tư; quốc tế; Việt Nam

Nhận bài: 22/6/2024

Hoàn thành biên tập: 31/8/2024

Duyệt đăng: 31/8/2024

THE ENFORCEMENT OF INVESTMENT ARBITRAL AWARDS

Abstract: The enforceability of arbitral awards is a deciding factor evaluating the effectiveness of investor-state dispute settlement mechanisms. If the rendered awards are in favour of the host state, investors comply with them mainly by paying arbitration costs and lawyer fees. Meanwhile, if these awards are decided in favour of investors, host states have to compensate the investors. This paper analyses the enforcement of arbitral awards from both sides—states and investors—and highlights several legal issues for Vietnam as a host state.

Keywords: Enforcement; award; arbitration; investment; international; Vietnam

Received: 22 June 2024; Editing completed: 31 August 2024; Accepted for publication: 31 August 2024

1. Khái quát các hệ thống pháp luật về thực thi phán quyết của trọng tài đầu tư quốc tế

Trọng tài đầu tư quốc tế là phương thức giải quyết tranh chấp phổ biến, giúp giảm thiểu yếu tố chính trị trong tranh chấp giữa nhà đầu tư và nhà nước. Phương thức này mang tính trung lập, độc lập với chính phủ nước tiếp nhận đầu tư, trong khi toà án tại nước tiếp nhận đầu tư, hệ thống thường được các nhà đầu tư coi là phần mở rộng của cơ

quan hành pháp¹, có xu hướng bảo vệ quyền lợi cho chính phủ². Thay vì khởi kiện ra toà án của nước tiếp nhận đầu tư, nhà đầu tư có

¹ ICSID (1968), *History of the ICSID Convention: Document Concerning the Origin and the Formulation of the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States*, ICSID Publication, vol 2-1, tr. 464; O Thomas Johnson Jr and Jonathan Gimblett (2012), *From Gunboats to BITs: The Evolution of Modern International Investment Law* in Karl P Sauvant (ed), *Yearbook on International Investment Law & Policy 2010-2011*, OUP, tr. 692.

² UNCTAD (2010), *Investor-State Disputes: Prevention and Alternatives to Arbitration*, UNCTAD Series on International Investment Policies for Development, tr. 2.

* Tiến sĩ, Trường Đại học Luật Hà Nội

E-mail: thona@hlu.edu.vn